

"Лиш стабільність понад міру
Зміцнює людську довіру"

ДОРОГА ДО ДОСТАТКУ ПОЧИНАЄТЬСЯ ІЗ СНЯТИНСЬКОЇ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ

«Чарівний край Черемоша й Прута», – співав народний артист України Василь Зінкевич. То про Снятинщину, друга назва якої – Покуття.

Археологічні знахідки засвідчили: покутський край був процвітаючим в добу пізньої бронзи та раннього заліза (VII-V ст. до н.е.); в епоху Київської Русі він відомий однією із найбільших на Попрутті фортець – Олешків. Перші ж письмові згадки про нинішні населені пункти відносяться до 1158-1373 років.

Але у післякняжий час Покуття перебувало під владою шляхетської Польщі (1387-1772 рр.), Австрії та Австро-Угорщини (1772-1918 рр.), знову Польщі (1919-1939 рр.), радянської імперії (1939-1991 рр.).

Історія Снятинщини тією чи іншою мірою пов'язана з повстаннями Лева (1456 р.), Івана Мухи (1490 р.), Семена Височана (1648 р.), рухом опришків XVIII століття, визвольними рухами 1918-1919 та 1942-1953 років.

Покуття дало Україні і світові письменників Василя Стефаника, Марка Черемшину, Леся Мартовича, художника-графіка Василя Касіяна, отця-просвітителя Теофіла Кобринського, засновника першої «Січі» Кирила Трильовського, бригадного командира Українського січового стрілецтва Семена Горука, Президента Української Народної Республіки в екзилі Миколу Плав'юка, сьогоднішніх лауреатів Шевченківської премії – письменника і видавця Ярему Гояна, фотомитця Василя Пилип'юка,

композитора Ганну Гаврилець, художника Івана Остафійчука. Свій творчий шлях зі Снятинського культосвітнього училища починала народна артистка України Марія Стеф'юк.

На теренах Австро-Угорського підпорядкування, куди належала і Снятинщина, кріпацтво було відмінено у 1787 р., але залишено панщину; зроблено розмежування двірських і селянських земель із заборонаю порушувати ці межі. Однак лише з 1800 року до відміни й самої панщини у 1848 р. поміщики (здебільшого вихідці з Польщі та Австро-Угорщини) зуміли привласнити собі ще 1 мільйон моргів землі (морг - 0,56 га).

Тобто величезна більшість українського населення залишилася без основного засобу існування - землі-годувальниці. Навіть ті, кому пощастило якимсь чином «пробитися» в газди, з часом розорився внаслідок дискримінаційних законів і податків Австро-Угорщини, а пізніше - й «другої» Польщі та хижацького визиску з боку їхніх постійних сателітів: євреїв - управляючих панськими маєтками, євреїв-орендарів, євреїв-корчмарів, євреїв-лихварів.

Намагаючись оборонитися від нестатків і чужинецького засилля, українці постійно наптовхувалися на необхідність взаємодопомоги і взаємовиручки (на зразок «толоки»). Так наповнювалося реальним історичним займом нинішнє гасло кооперації «Свій до свого - по своє» (лат. cooperation - співробітництво).

На Снятинщині цікавим у ті часи був досвід громади с. Карлова (тепер Прутівка). Десь у 60-70 роках XIX сторіччя отець Андрій Воевідко, почавши в Карлові акцію тверезості, привів до присяги непиття всіх чоловіків села, на знак чого встановили Хрест тверезості і поклялися помагати один одному. На вічі селян було вирішено розорати частину громадської толоки-пасовища і обробляти цю площу спільно. Одна половина доходу від урожаю поступала у фонд громадської позичкової каси - на безпроцентні позики тим, хто був у найбільшій скруті, інша - на викуп у корчмаря заставленої під борги землі банкрутуючих односельчан та проплату податків громади. Через 10 років їхня каса зросла до 14 тисяч ринських.

Так карлівчани перестали бути залежними від корчмарів та лихварів і обезпечувалися від розорення. Цей приклад кооперування унаслід-

дували інші села Снятинщини - тобто там, де добру роз'яснювальну роботу вели священики, а згодом - осередки «Просвіти».

Міських мешканців часто виручала залікова каса Снятинської української читальні «Просвіти».

Ще у 1904 році Галицький Митрополит Андрій Шептицький звернувся до духовенства: «Священик, що навіть на жаданнях парохіян не хоче утворити читальні, склепику (тобто крамнички), шпихліра громадського... і всім подібним установам, єсть противним, не відповідає своєму становищу...». За дорученням Митрополита його господарський адміністратор отець Тит Войнаровський розгорнув закладання «християнських склепів», розпарцелював і допоміг селянам викупити понад 40 тисяч моргів землі у багатьох селах Снятинського, Коломийського, Городенківського повітів та під Львовом. В умовах напливу сюди колоністів церква намагалася утвердити на землі українців.

У 1914-1920 рр. через територію Галичини, в т. ч. Снятинщини кілька разів проходили фронти Першої світової війни. Російська, мадярська, румунська, польська окупації нанесли великої шкоди як торгівельно-споживчій, так і кредитній кооперації. Кредитні каси розграбовувалися, споживчі кооперативи закривалися.

По війні вступили в дію небезпечні для галичан закони 1920 та 1925 рр. стосовно земельної реформи та колонізації українських земель поляками. У села Західної України прибуло до 300 тисяч, а в міста - 100 тис. польських колоністів. На їхню користь уже до 1923 р. було розпарцельовано 445 тисяч га, а до 1938 року - майже 800 тис. га тутешніх земель.

При цьому майже вся торгівля на Снятинщині знову переходила у руки євреїв - «Народній торгівлі» війна завдала нищівного збитку на 252 тисячі американських доларів, навіть знищено її будинок в Снятині, котрий вдалося відбудувати аж у 1924 році.

Метою польської окупаційної влади було довести українське населення до того, щоб воно або спольщувалося, або емігрувало із рідної землі, відкриваючи простір колоністам. Однак, намагаючись справити модне тоді в Європі враження «демократичних окупантів», поляки

все ж не заборонили відродження української кооперації. З одного боку - влада не вірила, що українці дадуть собі раду без державної підтримки, з другого - варшавські фонди, призначені на окуповану територію, спрямовувалися на розвиток польського підприємництва. Завчасним програмуванням нечесних умов конкуренції ставилася крапка на будь-яких ініціативах українців.

Польська влада помилилася. Після першого шоку 20-х років поступово відроджується кооперативне молочарство. У Снятині споруджується велике приміщення для переробки молока, оснащується модерним на той час обладнанням, при читальнях «Просвіти» в окремих селах оживають крамнички, запрацювала врешті «Народна торгівля», місячний оборот якої, для прикладу, в 1937р. складав 20 000 золотих. Деяко повільніше, але відроджується й кредитна кооперація. У тому ж таки 1937-му Снятинщина мала 12 кредитних кооперативів.

Напередодні воєнних подій Другої світової поляки таки взялися нищити українську кооперацію, але не встигли. Розпочату ними руйнацію довершили «перші совіти» після «золотого вересня» 1939-го.

Кредитна кооперація Покуття перестала існувати 12 грудня 1939 року - її майно і членські (людські) вклади було конфісковано та передано держбанку СРСР, а найактивніших кооператорів заарештовано і заслано в Сибір.

В житті суспільства можна багато чого змінити, перекреслити, знищити. Та неможливо знищити пам'ять про добрі справи.

Як казали древні: усе тече, все змінюється. Десь на задвірках історії залишилися карби, що символізують панування над українцем іноземних колоністів. Прабабця Австро-Угорщина відверто ігнорувала сирітським дитинством західноукраїнської кредитної кооперації, бабка Польща залізною рукою намагалася задушити її в юності, а «старший брат московський» остаточно знищив цю чудесну форму народного самопорятунку.

Здавалося б, у кредитної кооперації загалом, а Снятинської зокрема, уже й не було

нагальної потреби знову (і вкотре) відроджуватися в новому часі - у часі Незалежної України. Із чужинецьким визиском покінчено – господарюй, хто як уміє. Але...

Утративши за одну ніч усі свої заощадження в Ощадбанку СРСР, громадяни молодшої країни спершу понадіялися на справедливую приватизацію тих національних багатств, які ними ж та їхніми батьками були напрацьовані. Не вийшло. Була у людей надія, що свій, рідний уряд всіяко сприятиме швидкому процвітанню малого та середнього підприємництва. Теж не вийшло. Врешті народна ейфорія потаніла до звичайнісінького робочого місця. Нема. Так величезна частка пересічного громадянства, як у «старі» часи, знову опинилася на межі виживання: рятуйся, хто як може.

Ось чому гасло «Свій до свого по своє» набуло нового звучання, а ті, хто уміє читати підручники історії, взялися за створення, чи то пак відродження кредитної кооперації.

Поштовхом для створення на Покутті кредитної кооперації стала участь делегатів Снятинщини на з'їзді Народного Руху України 2000 року.

Після повернення із Києва делегатів з'їзду, на зборах районної організації НРУ було вирішено відродити, а фактично – заново створити кредитну спілку у Снятині.

Снятинська кредитна спілка створена в червні 2000 року. Її очолив і працював Головою правління до 2011 року Голяр Олег-Озій Ананійович.

Вже п'ятнадцять років ми впевнено і успішно працюємо на фінансовому ринку, задовольняючи вимоги наших вкладників та

позичальників. Діяльність спілки підтвердила, що суть кредитного руху знайшла своє помітне місце та розуміння на теренах Покутського краю.

Снятинська кредитна спілка забезпечує розв'язання потреб соціально незахищених верств населення і фінансову підтримку суб'єктів малого підприємництва та фермерських господарств, надає фінансові послуги переважно тим категоріям населення, робота з якими не є пріоритетною для банків. Тим більше, що в сучасних кризових умовах банки взагалі обмежили, а частина заморозили видачу кредитів.

Кредитування села є одним з пріоритетних напрямків нашої кредитівки. Тож передбачаємо розвиток та співпрацю трьох гілок кооперації: кредитної, споживчої та сільськогосподарської обслуговуючої.

Зробили важливим напрямком поширення ідей кооперації через співпрацю з органами місцевого самоврядування та сільськими головами. Формою такої співпраці стали сільські громадські ради із зацікавленого представництва сіл при підтримці сільських голів.

Діяльність Снятинської кредитної спілки засвідчує, що кредитна кооперація активно утверджується. Тож не банківські установи, а лозунг «Свій до свого по своє» став краям ближчий до серця, бо він є їхньою справжньою опорою і надією.

Наші перспективи – створення сільських кредитних відділень. Діючи за статутом спілки, вони отримують більше прав у фінансово-

господарській діяльності, створюють свої цільові фонди, беруть активну участь у культурно-вітніх справах сільських громад.

На сьогоднішній день є відкриті і успішно працюють два відділення та сім консультаційних пунктів при сільських радах, де кредитні інспектори проводять агітаційно-роз'яснювальну роботу між населенням, вивчають майновий стан позичальників, перевіряють заставне майно і інше, охоплюючи всі села Снятинського району та сусідні села Косівського та Городенківського районів.

Важливою гарантією стабільності стало й те, що Снятинська кредитна спілка є членом Національної асоціації кредитних спілок України, також входить в Об'єднану кредитну спілку НАКСУ, має членство у Стабілізаційному фонді НАКСУ. Завдячуючи НАКСУ ми з 2011 року входимо до складу робочої групи американської програми

USAID AgroInvest, яка буде діяти в нас в Україні до 2016 року. Завдяки цьому наші працівники безоплатно пройшли навчання з питань кредитування сільгоспвиробників. Брали участь у надзвичайно цікавих семінарах-тренінгах. Ну і звичайно є надія, що даний проект не залишить кредитні спілки у такий важкий для нас економічний час без фінансової підтримки.

На сьогоднішній день кредитна спілка налічує 4682 члени, активи становлять 4 300 000 гривень, сума залучених депозитів складає 2 800 000 гривень, що підтверджує довіру наших членів до своєї організації. За весь період існування кредитної спілки нами видано майже 12 тисяч кредитів, 90% з яких — для сільських жителів, також не був розірваний достроково жоден терміновий вклад, а це означає, що ніхто не ставив під сумнів нашу професійність, адже ми довели, що здатні фахово управляти грошовими потоками, кредитними ризиками, ліквідністю. З особливою увагою та оперативністю наші працівники щоденно обслуговують по кілька десятків членів спілки. Зараз в кредитній спілці працює 18 штатних працівників.

Постійно здійснюється фінансовий і ана-

літичний аналіз діяльності кредитної спілки. Успішно працює благодійний фонд кредитної спілки. Надаються в основному допомога на лікування тяжко хворих дітей, учасників АТО, підтримку Армії і інше. Отже, це і є підтвердження того, що ми були, є і будемо вірні своєму покликанню – допомагати, співчуваючи кожній людині отримувати від життя все те, що їм необхідно сьогодні.

З нагоди 15-літнього ювілею нашої кредитної спілки хочеться привітати всіх членів спілки та подякувати працівникам за сумлінну працю, професіоналізм, належне виконання посадових обов'язків. Також хочеться відзначити тих працівників, які працює майже з перших днів створення кредитної спілки: це фінансист Голяр Л.Я., програміст Мороз Р.Б., ст. кредитний інспектор Савчинська І.Т., кредитні інспектори Микитка О.В., Радиш М.М., Волошинюк О.Ю.

**З повагою,
голова правління Снятинської
кредитної спілки Ірина Лукавецька**

Член кредитної спілки Петро Корж написав:

«Гімн СНЯТИНСЬКОЇ
КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ»

Хто не став ще членом кредитної спілки,
Закликаємо щиро не гаяти час.

«Гроші - роблять гроші»

- мудрість поговірки,

Все це для народу, для людей, для нас...

Кріпляться фінанси, стаємо на ноги,

Позичаєм гроші, беремо в кредит...

Вигідно державі, вигідно народу,

По-новому зараз дивимось на світ.

Наше сьогодні в клопотах, в роботі,

Хтось бажає вчитись, будувати дім...

Щоб зарадить швидко головній турботі

У кредитну спілку без вагань вступім.

Підніми на ноги Україну, Боже,

Ми не опускаєм руки ні на мить.

Снятинська кредитна спілка допоможе

Снятинська кредитна спілка захистить.